

Samandráttur og niðurstøða hjá nevdini

Nevndin hevði ætlað, at ein týðningarmikil partur av eftirmetingini av skipanini var at endurtaka tað roknistykkið, sum Skipanarnevndin hevði sum grundarlag fyri ásetan av fiskidøgum fyri hvønn skipabólk sær í 1996.

Hetta hevur av ávísum orsøkum ikki verið møguligt beint nú og hesar útrokningar vera ikki tøkar fyri seinni frá Fiskirannsóknarstovuni. Væntandi er tó, at tær kunnu nýtast sum grundarlag fyri at áseta fiskidagar fyri fiskiárið 2008-2009. Tá útrokningarnar eru klárar, fer Fiskiorkunevndin at viðgera tær og koma við einari endaligari niðurstøðu til landsstýrismannin.

Viðvíkjandi lemmatrolarum vísir nevndin á, at Skipanarnevndini í 1999 mælti til, at hesin bólkur kom inn undir fiskidagaskipanina við einum dagatali, sum samsvaraði við hjáveidukvotuna av toski. Uppskotið er tókt til at nýta við neyðugum tillagingum. Vóru lemmatrolarnir undir fiskidagaskipanini, høvdu teir havt móguleikar at útvega sær fiskidagar og aðrar móguleikar undir skipanini.

Nevndin hevur gjøllað kannað tilfar um broytingar í veiðievnum í fiskiflotanum, og hvussu skipanin hevur verið umsitin síðani 1996, harundir um umsitingin av flyting og samanlegging av loyvum, útskipting av skipum og umrokning av fiskidøgum millum bólkur, hevur ført til, at veiðitrýstið er vaksið, hóast fiskidagarnar eru minkaðir við yvir 20 %. Ábendingar eru um, at skipanin kann vera farin á glið og má hetta rættast upp aftur.

Nevndin kann ikki gera nakra endaliga niðurstøðu, um skipanin hevur tryggjað, at veiðan er hildin innan fyri lívfrøðiligu karmarnar, so at í miðal bert ein triðingur av stovnunum verður veiddur á hvørjum ári. Hetta kann ikki vera gjørt, fyrr enn Fiskirannsóknarstovan hevur gjørt útrokningar av fiskidagatalinum fyri fiskiárið 2008-2009. Nevndin kemur aftur til hetta, tá útrokningarnar eru tøkar.

Í samband við støðuna í toskastovninum, setir nevndin spurningin, um nýggjar leiðir eiga at verða stongdar fyri at verja toskin, serliga við atliti at ungfiski.

Nevndin vísir á, at politisku avgerðirnar um at avmarka móguleikarnar fyri at keypa og selja fiskidagar, umframt broytingarnar í lóg um vinnuligan fiskiskap viðvíkjandi samanlegging og flyting av loyvum og øðrum hava gjørt, at øll eggjan til at laga flotan til at fáa til vega bestu búskaparligu úrslitini, er horvin.

Skipanin í núverandi líki, livir ikki upp til krøvini um, at veiðan er búskaparliga burðardygg, og at mest møguligt virði fæst burtúr hjá fiskivinnuni yvirhøvdur. Nevndin mælir tí til, at skipanin verður førd aftur til tað, sum varð ætlað í 1996, so at ein tillaging fer fram við at selja og keypa fiskidagar. Kannað eigur at verða, hvørjar avleiðingar tað fer at fáa, um latið verður fyri fríari sølu millum bólkarnar.

Nevndin mælir til, at størsti dentur verður lagdur á pelatrekk, tá fiskiorkan hjá trolarum verður mett. Mett eigur eisini at vera um væntaða veiðu. Tá fiskiorkan hjá

Samandráttur og niðurstøða úr frágreiðingini frá Fiskiorðnevndini latin landsstýrismanninum tann 6. juni 2008

línuskipum verður mettt, verður dentur lagdur á, hvussu nógvur húkar fiskifarið kann seta. Eisini her eigur at vera mettt um væntaða veiðu.

Hóast tað altíð er ein líðandi menning í veiðievnum, verður mettt, at lop í tøkni í tíðarskeiðinum 1996-2008, hava havt minni týdning, enn aðrar broytingar, sum eitt nú flytingar, samanleggingar av veiðiloyvum og útskiptingar av gomlum skipum fyri nýggj. Umrokningarfaktorar fyri fiskidagar mugu roknast út frá lutfalsliga fiskideyðatalinum hjá bólkinum.

Umhugsað eigur at vera, um eftirlitið við hesum ásetingum kann skipast betri, t.d. við beinleiðis elektróniskari fráboðan frá feltinum. Mælt verður til, at trýggjamánaðareglan verður eftirhugd, so at skipanin stuðlar uppundir tillaging í fiskiflotanum.

Í sambandi við árligu tilmælini til landsstýrismannin, mælir nevndin til at venda aftur til ta skipan, sum var galdandi áðrenn 2001. Skipanarnevndin og Stovnsrøktarnevndin verða endurstovnaðar.

Í endurstovnaðu Skipanarnevndini eiga at vera ein formaður, eitt fólk við fakligum kunnleika til at kanna stovnsmetingar og broytingar í veiðievnum hjá fiskiflotanum, sum ikki hevur verið uppi í stovnsmetingar- og ráðgevandi arbeiðinum, og ein búskaparfrøðingur.

Fyri at halda fast um ta ábyrgd, sum vinnan tók av skipanini í 1996, eiga at vera trý vinnumboð í nevndini, eitt fyri trolskip, eitt fyri línuskip og eitt fyri útróðrarflotan. Vísindaliga grundarlagið kemur úr tilfarinum frá Fiskirannsóknarstovuni, herundir útrokning av fiskidagatalinum, og vitanin, sum er í vinnuni, kemur frá stovnsrøktarnevndin. Vísindaliga tilfarið og vitanin frá vinnuni verður samansjóðað í einum tilmæli frá Skipanarnevndini.

Nevndin hevur ikki tikið støðu til, um tað er rætt at varðveita skipanina, um at fiskidagatalið á hvørjum ári skal ásetast við lögtingslóg. Í grannalondum okkara er vanlig skipanin, at ráðharrin hevur heimildina at áseta reglur fyri fiskiskapi. Tá lóg um vinnuligan fiskiskap varð samtykt í 1994, var hildið, at fiskivinnumál vóru so týðandi politisk, at tað var neyðugt at lögtingið staðfesti ásetingarnar.

Viðvíkjandi skipabólki 5, vísir nevndin á, at tørvur er á betri hagtalstilfari fyri hendan bólki. Viðvíkjandi fiskidøgum til bólki 5, skjýtur nevndin upp at venda aftur til upprunaliga uppskotið hjá Skipanarnevndini frá 1996, soleiðis at teir eykadagar sum vóru veittir hesum bólki í 1997-98, verða tiknir aftur.

Av døgnum fær bólkur 5A 87 % . Í hesum bólki verða fiskidagarnir skipaðir á sama hátt, sum í bólkunum 2-4, tvs. við fiskidøgum, sum kunnu seljast og keypast. Samstundis eigur tað at vera tryggjað, at skipanin við studningi til hendan bólki ikki førir við sær, at veiðitrýstið veksur.

Nevndin reisir spurningin, um ráðgeving um búskaparlig viðurskipti eiga at vera við í tilfarinum hjá Skipanarnevndini, tá hon ger tilmæli til landsstýrismannin. Men nevndin mælir staðiliga til, at størri dentur verður lagdur á at granska og lýsa búskapin í fiskivinnuni sum heild.

Viðvíkjandi skyldu Føroya at virða altjóðaavtalur, sum vit hava bundið okkum til, vísir nevndin á, at tørvur er á dagføring av § 2, stk. 3 í lóg um vinnuligan fiskiskap.²

Nevndin mælir til, at í lóg um vinnuligan fiskiskap eigur hesin almenni veiðisetningur fyri skipanina at verðar settur inn:

“Lívfrøðiliga eigur skipanin við fiskidøgum og stongdum leiðum at tryggja, at í miðal yvir 5 ár verður ikki veiddur meira enn triðingurin í tali⁴ av teimum trimum høvuðsstovnunum: Toski á landgrunninum, hýsu undir Føroyum og upsa undir Føroyum. Fyri Føroya Banka verður serskipan sett í gildi. Um búskaparlig atlit vera lögð til grund, er parturin av stovninum í tali, sum eigur at vera veiddur á hvørjum ári, lægri enn triðingurin.”

Hjálagt er eitt tilmæli frá einum minniluta, sum ikki er samdur í øllum niðurstøðum og tí førur fram síni sersjónarmið. Alt minnilutaálitid liggur undir pkt. 10

Samandráttur av minnilutaálitinum.

Spurnartekin verður sett við um markið fyri lívfrøðiligum veiðitrýsti (33%) er rætt. Veiðisetningurin eigur at grundast á, at búskaparliga avlopið gerst so stórt sum gjørligt. Hetta svarar til umleið 20-25% veiðitrýst.

Høvuðstrupulleikin í fiskidagaskipanini er, at veiðitrýstið á tosk, sum er dýrast, gerst ov høgt. Fiskidagaskipan, eins og ein kvotaskipan, krevur umsiting og neyvt eftirlit.

Partur av skipanini eru stongd øki, men hesi skulu brúkast við umhugsni, tí tey kunnu forða fyri optimalari búskaparligari veiðu.

Í ásetingum av fiskidøgum er ov nógv lurtað eftir vinnuni og hetta hevur viðført, at veiðitrýstið er alt ov høgt. Landsstýrismaðurin, og ikki Føroya Løgting, eigur at áseta fiskidagar. Hetta skal grundast á vísindaliga fiskifrøðiliga og búskaparliga ráðgeving.

---

² § 2, stk. 3 í lóg um vinnuligan fiskiskap: “Ein meginregla í umsitingini av tilfeingi, ið ikki er avmarkað av altjóða- ella øðrum avtalum, sum Føroyar er partur í, er at veita so frælsa atgongd til hetta tilfeingi sum gjørligt fyri fiskifør undir føroyskum flaggi.”

³ The NWWG concludes that the effort management system for demersal fishes on the Faroes has been consistent with the precautionary approach and it is expected that it will continue to be consistent with the PA in the short to medium term when SSB is above the Blim proposed herein. Based on the history of the fishery and on 100 years simulations, the NWWG also concludes that the target exploitation rates of 33% of the exploitable stock in numbers of each species, corresponding approximately to $F = 0.45$ are sustainable for cod, haddock and saithe. (NWWG 2006 p.17)